

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopis naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 kruna temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 krun, za pol leta 4 krun, za četrta leta 2 kruni; ista naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

V megli.

Ni čudno, saj smo v pozni jeseni, v času megle. Megla povsod, kamor se obrneš, megla v naravi, megla v duhovih in megla tudi na našem političnem obzorju, a sonce tako nizko, tako mrzlo, da je ne more pregnati. Poskuša pač, poskuša, da bi predrl s svojimi žarki to megleno plast, ali preveč se je nagnilo, nima več tiste moči, megla bo menda obležala.

Tudi naše politično sonce, — Körberjeva vlada — je izgubila svojo moč, nizko, nizko je zlezla v naročje vsenemške klike in izgubila še ono malo svoje moči, ki jo je dosedaj imela. Poskuša pač, poskuša, da bi se zopet nekoliko dvignila, ali meglena plast na parlamentarnem obzorju je predebela, ne more je predeti.

Najprimernejše bi pač sedanje vladno postopanje označili z neparlamentarnim izrazom: „es wird fortgewurstelt“, ribajmo, dokler se še da ribati. In kakor se čuje izza vladnih gardin, je to ribanje gotova stvar. Javna tajnost je namreč, da hoče vlada pridržati parlament do zadnjega trenutka pri „delu“, skrajšati hoče božične počitnice, ki so navadno trajale po tri tedne na štiri dni, od 24. do 27. decembra, in potem zadnje dni decembra odgoditi zasedanje.

Ves ta čas bo porabila z reševanjem nujnih predlog, katerih ima za pol leta dovolj, in z odgovori na celo kopo interpelacij, ki ji prihajajo dannadan od vseh strani. Koncem decembra pa odgodi zasedanje, kakor smo že rekli, in „Du najčanka“ bo prinesla v prvi svoji številki prihodnjega leta uveljavljenje vojaške predloge, povišanje civilne liste in druge take stvari, seveda s pomočjo zloglasnega paragrafa 14. In potem bo gospod Körber zopet pozval zastopnike avstrijskih narodov in rekel: „Evo, visoka zbornica novih zakonov, zdaj jih pa le potrdi. Hočeš, nočeš, moraš“, in visoka zbornica, oziroma vladni podrepaniki bodo krepko poploskali, in Körberjevo lice se bo svetilo blažene sreče in srčnega zadovoljstva.

Tako se pri nas v Avstriji „špoga“ politika! Körberju pa v današnjem položaju res drugega ne kaže. Ona namigavanja o koalicijski so potihnili popolnoma, kajti Čehi so se izrazili, da nimajo povoda da bi izpremenili svoje stališče. In Nemci? Ne rečemo, da se niso temu ali onemu „prvaku“ vsaj na tihem podedile krajše ali daljše sline po ministrskih sedežih, ali zmagala je strankarska disciplina, to se pravi, zmagali so Vsenemci s svojim „Ne, in ne, in še enkrat ne!“

Pač je pozval Körber predsednika praške kazine, Eppingerja, k sebi na pomenek, in ta nemško-liberalni gospod bi bržčas ne bil rekel „ne“, ali strah, oni grozni strah, da požrejo Vsenemci še onih par mandatov, ki so ostali liberalcem pri zadnjih volitvah, oni strah je na rekoval Eppingerju negativno izjavo. Ali Körber še ni vrgel puške v koruzo. Mešetarji je in mešetarji, in priznati mu moramo, da ne brez uspeha, kajti dosegel je vendarle, da je poslanec Funke sklical zaupnike nemško-liberalne, ljudske, agrarske in ustavoverne stranke, da se posvetujejo o sporazumljenju s Čehi.

Govorilo se je o kompenzaciji, ako bi se Čehom dal češki notranji uradni jezik. Zahtevala

se je nova razdelitev v okrožja in ustanovljenje volilnih kurij in končno se je na predlog Pradejev izvolil pododbor, kateri naj bi celo stvar formuliral. Vsenemcev ni bilo pri posvetovanju naročilo se je pa pododboru, da naj stopi v zvezo z njimi.

Celi akciji ne zaupamo dolgega in uspešnega življenja, kajti prepričani smo, da Vsenemci niti za pičico ne bodo odstopili od svoje „Staats sprache“ in če gredo valed tega parlament, vlada in Avstrija z njo vred v „franže“.

Pa tudi nam se zdi, da one osnovne točke ne morejo biti za podlago češko nemške sprave, vsaj za sedaj ne, kajti češki notranji jezik se pač da uvesti naredbenim potom, ali za razdelitev v nova okrožja je treba ustavne večine, parlamentarnega sklepa, česar pa v sedanjih megli ni pričakovati, in kar se tiče volilnih kurij čeških, pa spada cela stvar v področje deželnega zbora češkega, ne pa v delokrog dunajskega parlamenta. In da bi se pripoznal nemški jezik „državnim“, o tem bi bilo pač neumno misliti, kajti proti takemu namu visoke vlade morajo pač vsi nemški poslanci izreči svoj najslovesnejši: „Veto“.

Prepričani smo, da bo ta-nova pravna akcija ravno tako zaspala kakor vse druge, izgubila se bo v parlamentarni megli. Škoda je le, da mora ljudstvo trpeti, in sicer naše ljudstvo valed nemške oholosti in nespravljalivosti, drugače bi bil ta „špas“ prav zabaven. No, pa vsaj upajmo, da nam bo novo leto prineslo kaj bolj šega! Da bi le kaj kmalu „priřibali“ do tja!

Mažarske tiranije.

Za nemažarske narodnosti je napočila zopet nova doba brezobzirnega preganjanja. Pri zadnjem ljudskem štetju so namreč mažarski nadu teži spoznali, da še vendar mnogo manjka do enotne mažarsko-narodne države. Ideja o mažarski narodni državi je sicer navadna budalost, kakršna bi se pač ne mogla in ne smela pojaviti nikjer drugod, kakor edino le v nadutih Mažarih. Saj pa jo je iznašel sploh šele Košut Lajos leta 1848, dasi se ponašajo Mažari s 1000 letno državo. Še leta 1844 je bil obravnavni jezik pri zakonodajstvu latinski, kakor so se sploh dotedaj vsi zakoni pisali v latinskem jeziku, a tudi vsi boljši krogi so občevali v tem jeziku. To pač kaže, da mažarsčina ni sposobna za kulturni razvoj. Ravnotako se je tudi mažarska državna enota iznašla šele 1000 let po Arpadu. No, sedaj se tira šovinizem o obranitvi zgodovinske enotne mažarske države a tako brezobzirnostjo do drugih narodnosti, kakršne menda svet drugje ne pozna.

Kako smešno je govoriti o čisti mažarski državi, vidi se pač najbolje v tem, da je Mažarov vkljub vsem nasilnostim in sleparijam v ogrski državi izkazanih samo osem milijonov, dočim je drugih narodnosti 12 milijonov.

Po prizadevanju poštenega mažarskega politika Franc Deaka se je sklenil po nagodbi leta 1867 takozvani narodnostni zakon, ki naj bi nemažarski večini prebivalstva zagotovil nekaj narodnih pravic v jezikovnem in kulturnem oziru pri šolstvu, občinskih upravah in so-

diščih. Te pravice so seveda kmalu ostale samo na papirju. To pa mažarskim nasilnikom še ni dovolj. Pisane pravice jim vendar še vedno vzbujajo vest, a Mažari hočejo imeti zakone, valed katerih jim bo dovoljeno preganjati nemažarske narode.

Zato se je oglasil sam predsednik ogrske zbornice, grof Apponyi ter razposlal raznim za stopom po deželi pozive, kako je treba delati za enotno mažarsko državo. V tem pozivu je čitati: „Gre se za odstranitev te nevarnosti, ki ne grozi samo državi, temveč jo tudi napada v njenem obstoju. Mažarstvo izgublja od dne do dne tal. Nesramna agitacija zastruplja ljudsko dušo ter trga vezi mažarske narodne celokupnosti. V časopisih, društvi in šolah se uganja ta agitacija, ne da bi se jo bilo dosedaj zatrla.“

Ta poziv so takoj razumele razne oblasti. Takoj se je oglasilo zastopstvo komiteta v Liptavi, ki ima devet desetih slovaškega prebivalstva. Sklenili so prošnjo na državni zbor za spremembo narodnostnega zakona. V tej prošnji se predlaga:

I. Poštnim ravnateljstvom se zaukaže, poslati županstvu četrtletne izkaze, kakšni časopisi prihajajo in za koga. Ako se župan, oziroma komitatna oblast prepriča, da kak nemažarski časopis skuša oslabil narodno enotnost Mažarske, nedotakljivost dežel svete ogrske krunice, mažarsko pleme in njega državo ustanovljajočo in združujočo nalogo in sposobnost, ali da piše zoper mažarsčino kot uradni in državni jezik, ima veliki župan pravico, dotični list zapleniti in prejemalca denarno kaznovati.

II. Veliki župan ali njegov pooblaščenec naj ima pravico, da pride v one družbe, društvene ali druge sestanke, v katerih ni opravični jezik mažarski, in če se pri tem greši zoper katero naštetih točk, sme župan ahoč razpustiti. Ako se to ponovi trikrat, se sme društvo sploh razpustiti. Isto pravico ima veliki župan tudi glede nemažarskih prirediteljev, gledališčnih iger itd.

III. Veliki župan naj ima pravico, izgnati iz komiteta vse one stalne ogrske podanike in tučce, ki se pregreše zoper katero zgornj naštetih točk.

IV. Napravi naj se zakon, valed katerega se izženejo iz Ogrske vsi protimažarski agitatorji in njih vplivni somišljeniki, a njih premoženje ter premoženje rodbinskih članov se proda v korist ogrskega erarja.“

To so tedaj želje grca Apponyija in njegovih vrednih sodrugov po celi Ogrski. Pripadniki političnega napredka in svobode, kakor sploh nemažarski rodoljubi naj izgubijo očetnjava in premoženje. Ako se pomisli, da je prvi migljaj k takim nezaslišnim silovitostim izšel od samega predsednika državnega zbora, potem pač ni dvoma, da se bo tak kruti zakon sčasoma res skoval. Nemažarske narode čaka potem gotova smrt. Najhujše preganjanje uprizarjajo mažarski šovinisti zoper Slovake, ker so ti poleg Sachsov najbolj politično zavedni. Usoda teh bo v bodoče še bolj izročena malopridnim in brezvestnim uradnikom pri občinah in komitatih. Podkupljivost in nepoštenost teh uradnikov je še itak znana. Z novim letom se jim namreč odvzame blagajniško poslovanje z denarjem zaradi prečestih tatvin

in poneverjenj ter se izroči davčnim uradom oz. finančnemu ravnateljstvu. Vseled tega si bodo skušali pridobiti postranskih zaslužkov pri vohunstvu za časopisjem in narodnimi društvi.

Celjske in štajarske novice.

(Celjsko pevsko društvo) priredi, kakor smo že naznanili, v nedeljo 30. t. m., v korist tukajšnji „Dijaški kuhinji“ gledališko predstavo „Brat Martin“, ljudsko igro s petjem v štirih dejanjih. Spisal K. Costa, uglašil M. pl. Weinzierl, poslovenil M. Osamelec. Sodeluje ves pevski zbor s spremljevanjem celjske narodne godbe. Blagajnica se odpre ob 6 uri. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Cene prostorov: Sedeži v parterju 1.—2. vrste po 2 K; od 3.—7. vrste po 1 K 40 v; od 8.—16. vrste po 1 K; sedeži na balkonu po 1 K 20 v; stojišča po 60 v; di jaki, vojaki do narednika in redni udje delavsk. podpornega društva po 40 vin. — Ker je čisti dohodek namenjen v dobrodelni namen, se preplačila hvaležno sprejemajo. Vstopnice ima v predprodaji trgovina D. Hribarja v Celju. Vse ostalo je razvidno iz lepakov, ki so se razposilali na vsa bližnja narodna društva in druge narodne korporacije. Pričakuje se prav mnogobrojnega obiska, zlasti ker se gre v podporo našim revnim dijakom, ki imajo v „Dijaški kuhinji v Celju“ skoro edino a izdatno pomoč — da zamorejo po hajati tukajšnje šole.

(Spodnještajarsko jubilejako ustanovo) je sedaj o. kr. namestništvo v Gradcu z naredbo od 23. okt. 1902, št. 31 227 potrdilo. Ustanova je narasla s priraslimi obrestmi na 20 000 K in nekaj sto kron obresti.

(Za „Dijaški dom“ v Celju) Meseca septembra t. l. od konjiških rodoljubov prirejena veselica dala je čistega dobička 300 K, katere so se zdaj poslale „Dijaškemu domu“. Naj bi konjiški rodoljubi našli mnogo posnemalcev!

(Na okonem zboru narodne čitalnice celjake) v soboto dne 22. t. m. je bil izvoljen sledeči odbor, ki se je v prvi svoji seji takoj po okonem zboru takole sestavil: dr. Josip Serbec, predsednik (26. leto); dr. Ivan Dečko, podpredsednik; dr. Josip Karlovšek, tajnik; prof. Josip Kožuh, blagajničar; prof. Matej Suhač, knjižničar; odborniki: gg. dr. Josip Hohnjec, dr. Juro Hrašovec, dr. Hinko Šuklje, dr. J. Vrečko; gg. namestniki: Gradišnik, Lončar, Mirnik, Vavken.

(Predavanje v „Narodnem domu“) Sinoči je predaval goriški Slovenec g. Josip Berbul o svojem 34 mesečnem potovanju na kolesu. Zbrani kolesarji so z zanimanjem sledili njegovemu pripovedovanju.

(Ali je to pravilno?) Bivši slovenski žandar in sedanjí nemški uradnik pri okrajnem sodišču v Celju g. Luka Bergotsch prej Bergoč ima po opravljenem redu pravico podpisovati nekatere oklice. To pravico on izrablja tako, da dela nam Slovencem v narodnem oziru krivico. Podpisuje namreč tudi slovenske oklice z „Bergotsch, k. k. Oberoffical“. O tem se lahko vsakdo na sodni deski prepriča. Prosimo, da se g. Luki na pristojnem mestu pove, kaj se pravi „k. k. Oberoffical“ slovenski, ter da se mu naroči slovenske oklice slovenski podpisovati. Če bomo videli, da se ta naša zahteva ne upošteva, bomo storili daljne korake proti takemu izživanju slovenske narodnosti.

(Pasite na cigane) Okoli Celja se že več časa potikajo trume cigánov. Tupatam zmanjka posestnikom zdaj kaka kokoš, zdaj kaka druga reč. Pretekli teden ste bili ukradeni nekemu posestniku v Trnovljah dve kravi. Kar čez noč ste izginili. Seveda je gotovo, da jih drugi ni nihče ukradl nego cigani.

(Porotne obravnave pri okrožnem sodišču celjskem) V ponedeljek, dne 24. t. m.: Rudolf Iskrač, radi uboja, predseduje predsednik okrožnega sodišča pl. Wurmsier; v torek, dne 25. t. m.: France Pevec, France Germačnik in Josip Papež radi goljufije, predsednik deželnosodni svetnik Perko; v sredo dne 26. t. m.: Primčž Debelak, zavratni umor, predsednik deželnosodni svetnik Reitter; ob četrta do sobote, Vid. Reza in Herman Perehlin radi pužiga, predsednik dež. sodni svetnik Katziantschitz; v ponedeljek dne 1. decembra Ivan Resch radi goljufije in Jožefina

Jurička radi detomora, predsednik dež. sodni svetnik Perko. O obravnava bomo obširnejše poročali.

(Šolske vesti.) Začasnim šolskim voditeljem pri Svetinjah je imenovan g. Simon Bezjak, učitelj pri Sv. Tomažu. Učiteljem sta imenovana g. Janez Najzar, o. i. kr. kadetni narednik v Sre-Središče, g. Milovan Sprager, učiteljski kandidat k Sv. Bolfanku pri Središču.

(Črtica o ljudskem šolstvu v celjskem šolskem okraju) L. 1901 bilo je v celjskem šolskem okraju 24 javnih ljudskih šol s 70 razredi, na katerih je poučevalo 41 učiteljev, 29 učiteljic in šest samostojnih učiteljic ročnih del. Kakor znano plačuje vse to učitelstvo dežela, katera pobira za to šolski davek. Za vzdrževanje šolskih poslopj, pisarniških potrebščin, kurjave itd. pa morajo skrbeti neposredno dotični krajni šolski sveti, katerih je bilo l. 1901 skupaj 21. Vsi dohodki teh krajskih šolskih svetov znašali so za l. 1901 skupaj 32 562 K 76 v, vsi izdatki pa 24 301 K 58 v (povprečno torej stane vsak razred 342 K 88 v), tako da je koncem l. 1901 ostalo v blagajnah prebitka 8261 K 18 v in sicer je imelo 12 krajskih šolskih svetov prebitke (največjega celjska okolica [6465 K 83 v], najmanjšega Frankolovo [7 K 27 v]); osem krajskih šolskih svetov pa primanjkljaja v skupnem znesku 1286 K 29 v (največjega Žalec [292 K 54 v], najmanjšega Dobrna [4 K 96 v]); en krajski šolski svet — trg Vojnik — pa je tako srečen, da ima toliko dohodkov kolikor stroškov! — Svojo prijaznost do šole in učitelstva kaže najbolj Žalec, ki plačuje vsemu svojemu učitelstvu odškodnino za stanovanje — Čudno pa je, da uradujejo nekateri krajski šolski sveti še večinoma — nemški. V tem oziru sta najslabša trg Št. Jurij in Kalobje, kjer se celo slovenske pobotnice strankam nemški potrjujejo! Nasprotno pa se v Št. Pavlu pod načelnštvom g. barona Konst. Fidlerja uraduje vse v lepi slovenščini Res čudno! Kar zna in ve g. baron, tega ne zna in ne ve slovenski kmetnačelnik v Kalobji, ki ima vedno le svoj „hier mit bestättiget“. Mislím, da ta načelnik ne dela tega — iz lastne volje, ampak da ga k tem nespodobnim spakirijam zapeljuje njegov tajnik Kdo pa je gospodar, načelnik ali tajnik! Pohvalno mi je omeniti, da se večina krajskih šolskih svetov skoro brez izjeme drži gesla „Svoji k svojim“; nekateri pa včasí vendar le (brez potrebe) smuknejo v tuj nemščinski zelnik! Smešno pa je, da dajejo nekateri slovenski trgovci slovenskim krajskim šolskim svetom — nemške račune.

(V Šmarji pri Jelšah) se je vrčila v sredo dne 19. t. m. volitev novega obč. odbora. Voljeni so enoglasno brez vsacega hrupa in boja samo vrli narodnjaki; saj se še nasprotniki niso upali priti blizu volišča, uvidevši brezuspešnost svoje udeležitve. E o izvoljene: v III razredu odborniki: Jagodič Karl jun., Vičar Alojz, Anderluh Jakob od Sv. Roka in Šket Anton iz Brezja, namestnika: Kresnik Janez in Valant Anton; v II razredu odborniki: odvetnik dr. Georg Josip, davkar Lešnik Mba, Tančič Makso in Gradič Makso, namestnika: davčni oficijal Tobias Jakob in Čuješ Blaž iz Brezja; v I razredu odborniki: zdravnik dr. Rakež Josip, dosedanji župan Ferlinc Franc, sodn. pristav dr. Djak Josip, učitelj Debelak Ivan, namestnika: Anderluh Ivan in Čuješ Miha iz Predence.

(Umrli je) bivši graščak v Marenbergu, Feliks Schmidt, ki je bil od leta 1874 do 1877. deželni poslanec kmetakih občin v slovenje-graškem okraju.

(„Slovensko pevsko društvo“ v Ptuj.) Ker se glavni zbor ni mogel vršiti zaradi prekratkega časa ob priliki pevskega koncerta, se naznanja, da se bode vršil izvanredni občni zbor „Slov. pevskega društva“ v Ptuj v ponedeljek, dne 8. decembra 1902 ob 2 uri, oziroma pri vsakem številu došlih članov ob 3 uri po poldne v „Narodnem domu“ v Ptuj po sledečem sporedu: 1. Pozdrav in nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika, blagajnika in revizorjev. 3. Volitev predsednika, odbora in revizorjev. 4. Eventuelna prememba pravil. 5. Slučajnosti. Znanji gg. odborniki in člani, katerim se ni mogoče udeležiti občnega zbora, pa se prosijo, da svoje želje glede pesmi, premembe pravil,

kraja in časa za prihodnje koncerte pismeno naznanijo odboru in sicer zanesljivo do 8. decembra t. l. K mnogobrojni udeležbi vabi najviljudneje odbor.

(Porotne obravnave v Mariboru) V sredo, dne 13. t. m. je stal pred porotniki Franc Topolnik iz Dragotincev, obdolžen, da je zažgal gospodarsko poslopje Janeza Zarta v Ježevcih. Porotniki so izrekli, da je to storil v polni pijanosti in sodišče ga je obsodilo na tri mesece strogega zapore in v povrnitev škode v znesku 1000 K. — V tajni obravnavi je prisodilo so dišče dninarju Janezu Horvatu iz Gornje gorice pet let težke ječe radi onečaščenja mladih deklic. Dne 20. t. m. sta bila obtožena Franc in Marija Krajnc iz Hranjigovic radi goljufije, ker sta hotela opehariti zavarovalnico za življenje. Zgovornik je bil dr. Delpin iz Ormoža. Marijo Krajnc so porotniki oprostili, France Krajnc je bil obsojen na dve leti težke ječe. — Obravnava proti Janezu Frasu se je odgodila, ker je manjkala glavna priča. — Dne 21. t. m. je bila obsojena oela roparska družba, Alojz Rakovec, Vincenc Rakovec, Martin Prosiček in Jože Kolarič. Dobili so po tri leta, eno leto, 18 in 15 mesecev. M. Prosiček je 20. t. m. umrl v zaporu.

(Akad. tehn. društvo „Triglav“) ima svoj III. redni občni zbor v tem tečaju v soboto, dne 22. novembra t. l., ob polu osmi uri v društvenih prostorih s sledečim sporedom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Čitanje zapisnika br. društva „Slovenija“. 3. Čitanje zapisnika br. društva „Ilirija“. 4. Poročilo odbora. 5. Proračun. 6. Slučajnosti. Gostje dobro došli!

(Volitve v graški mestni zastop) so v tretjem razredu končale z zmago nemške ljudske stranke. Izmed socialistov je izvoljen samo dosedanji mestni svetovalec Pongratz. Pogorel je tudi vodja socialistov, dosedanji mestni svetovalec in nekdanji državni poslanec Resel. Nemška stranka ljudska se mora za ta uspeh zahvaliti zaničevani in strastno napadeni nemško klerikalni stranki.

(Od štajarskega deželnega odbora) se naznanja: Z ozirom na razglasitev od oktobra t. l. št. 38 300, se razglasi, da so pošle iz dež. in drž. trtnice vse trte, ki so bile na razpolago, namreč rezniki, korenike in ceplenke; torej se ne morejo nadaljne naročbe več upoštevati.

Druge slovenske novice.

(Mali dopranci kipi slovenskih literatov.) Trgovca s papirjem, g. Jernej Bahovec, v Ljubljani je dal izgotoviti male doprsne kipe Vodnika, Slomška, Prešerna, Simon Jenka, Jurčiča in Gregorčiča. Kipi so kaj lepo izvršeni in je s tam g. Bahovec zadostil že davni želji. Naj bi jih Slovenci obilno naročevali za kras svojih domov. Cena posameznemu kipu je 1 K 80 v.

(Potres) Dne 20. novembra zvečer ob 9. uri 46 min. so čutili v Ljubljani majhen potres.

(Nova tovarna.) V Šmarci pri Kamniku namerava ustanoviti tvrdka Habat & Sax novo tovarno za papir.

(Detomorilka.) V Kranju so zaprli pretekli teden 22 letno Marijo Mazgon iz Leskovece, ker je zadušila svoje novorojeno dete.

(Samomor.) V Mošnjah na Gorenjskem obesila se je tamošnja kočarka Ana Kovačič. Vzrok je umobol.

(Bled v električni luči) Kakor smo izve deli, sta župan blejski g. Peternel in g. Oto Wölfling predložila okr. glavarstvu radolskemu prošnjo z načrti za napravo električne centrale ob savskem mostu med Lescami in Bledom v svrhu električne razsvetljave blejskega zdravilišča. Vsa čast gospodu županu, ki skrbi, da bo naš „raj“ tudi v tem oziru lahko konkuriral z modernim komfortom drugih svetovnih kopališč.

(V Idriji) je ministarstvo razpustilo rudniško godbo.

(Lesni trg.) Kakor nam poročajo iz Trsta, je cena lesa v zadnjem času znatno padla in še pada, in da tudi ni upanja, da bi se kmalu zboljšala. Konkurenco seveda delajo našemu lesu lesni trgovci iz Bosne, ki so nakupili cele predele in bodo celo železnico zgradili, da jim bo lažje spraviti les do morja. Ob neznanaki množini in zarašenosti bosenskih gozdov in niki cen jim

je konkurenca z našim lesom kaj lahka. Zato opozarjamo naše ljudi, da naj se nikar preveč ne angažirajo v lesu, da ne bo prevelike škode.

(Otvoritev železnice Buje-Poreč) bo izvršena koncem meseca grudna. Dne 20. novembra se je že vršila prva poskušnja vožnja na tej železnici.

(Pri I rednem običnem zboru kluba slov. agronomov na Dunaju) dne 20. t. m. sestavil se je sledeči odbor: cand. forest. Janko Urbas, predsednik; stud. agr. Rado Lah, tajnik; stud. forest. Franjo Pahernik, blagajnik in knjižničar; za preglednika je bil izvoljen cult. tehn. Fran. Papež.

Dopisi.

Dobrna pri Celju. „List za listom z drevja pada“. Pozna jesen je. Slana je pomorila že zdavnaj ovetlice. Listje na drevju je orumenelo, in najmanjša sapica siplje ga gosto na tla. Sroce človeško postaja otožno, če gleda te otožne jesenske prizore. Morda drugod, pri nas na Dobrni ne! Tukaj ne vtegnemo gledati gosto padajočega listja, zakaj vse se ozira na nekaj drugega, ki pada še gosteje, nego listje z drevja, pada gosto kakor snežinke po zimi. To so nam reč besede in stavki, s katerimi nekdo na Dobrni hoče spihati svojo jezo ali kaj? Slana je sicer padla, a ni ji bilo mogoče pomoriti ovetločih rožic, katere rasejo iz srca dotičnega. Kako jih pa bo pomorila? Rože so ledene, pognale so iz sovraštva polnega srca, ki z zadnjo žilico sovraži vse, kar je slovenskega na Dobrni. Nihče ne ve, od kod to nepopisano sovraštvo, ki nima para ne blizu ne daleč. Cel božji dan leta posestnik ali posestnica — to je vse eno za ostali svet — torej posestnik tistega še nikdar ukročenega je zika od hiše do hiše, od človeka do človeka, nahruli vsakega, ki ga hoče poslušati, samo da prodaja svoje neslanosti, da izbruha svoj srd, da izlije svoj žolč. Drugega dela menda nima: kot živa pošta je poznan na Dobrni. Pač bi bilo škoda črniti in papirja, a nekaj nas sili, da govorimo javno, da se namreč razumemo na Dobrni. Je-li dotični „jeziček“ — za njegovo dolgot se ne menimo, ker sega bojda od Kozjaka do Celja — je-li dotični „jeziček“ slovenski ali nemški, se še do sedaj ni moglo dognati. Giblje in suče se, siče in klepete v vseh jezikih, katere hočeš. Kar spravi en dan skupaj, vsi koši na Dobrni ne bi odnesli; govori se, da bo treba železnice, da nekam drugam izvozijo te neizmerne množine besedi.

In kaj je vzrok tej peneči jezi, ki se kakor hudournik razliva čez Dobrno, da poplavlja s svojim blatom vse, kar je dobrega, kar je narodnega? S rmi svet! Nič! Niti najmanjšega vzroka nima dotični jeziček, da se repenči s toliko silo. Posestnik njegov je bil dosedaj in je sedaj in še bo do konca svojega življenja veliki nič na Dobrni, za katerega se živ krat ne meniti. Pa glejte, prišlo je valed izživljanja dobrnskih nemčurjev do papirnatih prask, in sedaj je kakor iz nebes skočil dotični jeziček, oborožen s kijem in sulico, na glavni trg dobrnski, da brani trohljivo nemčurstvo. Kdo te je poklical za advokata dobrnskih nemčurjev zloglasni „jeziček“? Nihče na svetu! Še nemčurji te ne marajo, Nemci še manj Slovenci pa najmanj!

Predno pa se dalje bavimo z neljubo stvarjo, naj bode povedano celi Dobrni, da odločno zavračamo vmešavanje takih nepoklicanih oseb. Če kdo stopi kakemu nemčurškemu podrepanku na kurja očesa, naj se brani dotični sam, če se mora Nemec smo pustiti in jih pustimo pri miru, če ne storijo nam nič žalega. Da bi pa tak nebodgatreba jezik mešal skupaj nemčurje in Nemce in potem zija: Glej, kak so Slovenci, ki še poštenih Nemcev ne pustijo pri miru! tega ne trpimo, proti temu je naš upor in zato smo segli po peresti, da zavrtnemo tak poskus tja, kamor spada, namreč na smetišče. Prave in poštene Nemce, ki hočejo živeti z nami v miru, spoštujemo in še nobenemu se ni zgodila niti najmanjša krivica na slovenskih tleh. Da bi kaka poturica, ki je sramotno zatajil svoj materni jezik in kateri se živi na slovenskih tleh od slovenskih grošev, da bi tak imel pravico blatiti narodno prebivalstvo dobrnsko, to je nezaslišano. Pustite torej Nemce izven boja, in

tudi sami naj se ne vtikajo v naše reči, in mir bode med nami kakor dosedaj. Kdor se pa sam rad hoče šteti med nemškutarje, mu ne moremo pomagati. Da bi pa dobrnski Slovenci pozabili kdaj surovosti, katere so doživeli, na to ne upajte nikdar! V vašo sramoto — sodrga nemčurška — ohranilo se bode vse, in samo potrpežljivosti slovenski se imate zahvaliti, da se ni pometlo z vami. Naj bi se drznili to storiti kak Slovenec na nemških tleh, kar ste vi nam storili, na kosce bi ga strgali. Ne mislite, da smo otroci, a katerimi bodele igrali nekaj časa ringa-raja, potem pa nas povabili po tleh. Ne! Mi vstajamo in vas je strah! Imate ga vzroka dovolj! Niso še izginili iz našega spomina trenotki, ko ste nas preklinjali in nazivali „bindisches Gesindel“, „Bagage“, „slovenische Schweine“ itd. — prav po nemčurški olini in „maniri“. Zaušnice ste ponujali za vsak „Živio“. Pa trpeli smo, češ, se bodo sami „ugnali“. Naše molčanje pa ste smatrali za slabost, za strah, pa varali ste se. In sedaj pa mislite, kaj je mir? Menda to, da bi mi sklonjeni tišali glave v zemljo, vi pa udrihali po nas? Ne boš ga Luka! Mi smo dali mir varovali smo ga dolgo, pa podrlil ste ga vi; ako vam prej ni bilo prav tako, naredite si drugače. Da bi pa par puhlih glav in ravno toliko gibčnih jezikov kaj zapovedovalo tukaj, iz te moke ne bo kruha, in naj si bo tudi „nalarca“. In ako zdaj, ko je parkrat zagrmelo na vedrem nebu, ako zdaj stičete za povzročitelji tega gromenja, se bodele strašno opekli. Ne smesite se sami sebe bolj, kakor ste že. Zdaj se spravite na enega, zdaj na drugega, pa povsod vam spodleti in povemo vam, da vam bo spodletelo povsod. Voditelje „Bralnega društva“ pa opozarjamo na to da ste se lotili tudi društva. Ako se ne bo „Br. dr.“ samo branilo, branili ga bomo mi, ki smo udje. Dobrnčani smo si ga osnovali, mi ga vzdržujemo, mi smo ga spravili naprej, zato ne bomo trpeli, da bi preklinjali kaka hripava sraka tiste, ki so „Br. dr.“ privedli na odločno stopinjo, na kateri je sedaj. Da, to se vam kadi neprijetno pod nos, da stoji „Br. dr.“ tako mogočno, tako veličastno pred vami, ki niste vredni, da bi prah obrišali s škornjev tistim, ki nam ga vzdržujejo. To vam je ne prijetno, da je vse, kar je odličnega in narodnega na Dobrni, da je vse v „Br. dr.“ To vam ni prav, da prireja take pončljive slavnosti, pri katerih se tere dobrega, poštenega slovenskega ljudstva! Poskusite pa vi! O je! Rajši ne poskusite, ker smo preveč usmiljenega srca, jokali bi se ob vaši nesreči!

Mčno ste radovedni, kdo da drži narodno „štango“, kakor ste se li-po izrazili. Povemo vam pa, da je močna ta „štanga“ da je dolga, da je debela. Pazite torej, da kateremu ne pade na njegov umazani jezik, ali pa čelo na — trebuh, po njem bi bilo! In zopet bi teklo solze našega usmiljenja.

Vedite, da nam ta vaša radovednost, ta vaša jeza pripravlja ure nezlaznega veselja, in če ste toliko skrbni za naše veselje, trudite se še nadalje v potu svojega obraza in sčete tistih, ki vam kalijo vaš „mir“. Vedite, a tudi da takrat ko bodele mali da ste že blizu, da bodele takrat najdalje od resnice. Zato vas pa sedaj rajši z vso prijaznostjo in ljubeznijo opominimo, pustite nas pri miru. Zljaj še poznamo in damo milost, ako pa naša potrpežljivost prikipi do vrhunca, takrat se vidimo na drugem polju, kar vam ne bo ljubo. Ne zabite nikdar, da vas vzdržuje in živi slovenska Dobrna; ako pa ne bodele nehati s svojim samomornim početjem, vtegnili bi vam polagoma izostajati slovenski groši, in to bojda tudi najhujšemu nemčurku vzame koraž. Ne vsiljujte nam torej tega orožja v roko, zskaj isto je pripravljeno za najskrajnejšo silo.

To smo hoteli danes povedati, da se vai, katere zadeva spametno o pravem času. — Tisti torej kateri se stvar ne tče, naj se ne brigajo za njo tse pa kateri zadeva, opozarjamo, da naj se ne dajo in tti po nesanih denčah, katere mislijo da so kaj a v resnici niso nič.

Govorili smo sploh o vseh nismo navedli nobene vendar pa tisti g bda — ček opozarjamo, naj ne piba tam, kjer ga ne oče. Mirebiti ne

ve, da se od prevelikega in prenaglega govora čenja in klepetanja dela vroča sapa, ki boja mnogo pripomore, da brke bujneje rastejo. Ako jih še nima, naj pazi, da jih ne dobi, ako jih pa ima, naj skrbi, da ne bodo večje.

Ne želite: Na svidenje!

Politični pregled.

(Slovenska zveza.) Državnozborna klub, „Slovenski centrum“ in „Hrvatsko-slovenski klub“, sta se združila v en klub, ki se zove „Slovenska zveza“.

(Državni zbor.) Položaj v državnem zboru je še vedno isti, kakor je bil pri otvoritvi. Niti za en las se ni spremenil. Najnih predlogov dohaja vedno več. Prišlo še zdaj ni do dnevnega reda. Sploh pa se zatrjuje, da mora kmalu biti konec tej zagati. Ali parlament, ali vlada mora v kratkem času pasti. Toda Körber še ni izgubil poguma. Še vedno tišči in tišči ter miali, da si bo vendar na ta ali oni način opomogel. Trdi se tudi, da bode razpustil sredi prihodnjega meseca parlament in razpisal nove volitve po načinu nove volilne reforme. Zopet se poroča, da odgodi parlament za nekaj časa v svrhe češko-nemške sprave. Tako se ugiblje dan na dan, da torej ni mogoče nič jasnega sklepati. Gotovo pa je, da so se Nemci izrekli za pogajanje s Čehi, a pod takimi pogoji, da se Čehom ni mogoče ž njimi pogajati. Pogajali pa se bodejo, kakor nekateri vedo poročati valed tega, da ne bodejo oni krivi parlamentarnega poraza. Sicer pa Čehi ne odjenjajo niti za las od svojih pravičnih in skromnih zahtev.

(Srbija.) Ministrska kriza je končana. Kralj je poveril sestavo novega ministristva generalu Cincar Markoviću, ki je sestavil ministristvo na sledeči način: sam je prevzel predsedništvo, finančno ministristvo je poveril belgrajskemu županu prof. Marinkoviću, naučno sekojskemu načelniku prof. Lazaroviću, zunanje zadeve podpolkovniku Antoniću, pravosodje predsedniku prizivnega senata Pantaviću, poljedelstvo sekojskemu načelniku Novakoviću in javna dela pa Danću. Dosedanji minister notranjih zadev Todorović in vojni minister general Pavlović ostajeta na svojih dosedanjih mestih. Opomniti je treba, da je ministrski predsednik Cincar Marković prijazen Rusiji in tudi Avstriji. Ako ostane njegov kabinet, je pričakovati, da postane prijateljstvo med Avstrijo in Srbijo intimnejše.

(Bolgarija.) Novo bolgarsko ministristvo je sestavljeno takole: Danes predsedništvo in zunanje zadeve; Saratov finance; Ludskanov notranje zadeve; Radev nauk; Todorov pravosodstvo; Popov promet; Abradžev trgovino in Paprikov vojno.

(Vataja v Macedoniji.) Dasi je začela pritiskati zima, se macedonski vataši še vedno množijo. Posebno mnogo čat je v pokrajinah okoli Džumaje. Oboroženi kmetje ne oddajo orožja in se ne vrnejo v domovje, dasi jim Turki zagotavljajo, da se jim nič ne pripeti. Ne morejo pozabiti sovražnikov, ki so jim vzeli premoženje in usčevati se hočejo nad njimi. V zadnjem času je bilo zopet več prask. Tako je prišlo do bitke pri prelazu Krasna, kjer so vataši siljajo premagali Turke. Pri Razlogu je vojvoda Sajer zadal ob turške čete. Bile so pa na obeh straneh neznatne zgube.

(Rusija in Turčija.) Turčija se vedno bolj bliža Rusiji. Nemško-turška zveza pa umira. Seyeda Turčija dobro ve, ako hoče še nadalje obstati, potrebuje takega mogočnega zavetnika, kot je Rusko. Pa kakor je videti, je tudi Rusija proti Turčiji zelo prijazna v zadnjem času. Da ste ti dve državi že precej v prijateljskih odnosih, nam priča dovolj jasno že to, da je bil veliki knez Nikolajev v Carigradu siljajo sprejet. Drugič pa se zatrjuje, da ko obišče ruski car laškega kralja in črnogorskega kneza, obišče tudi turškega sultana. Ta obisk je velikega političnega pomena. Iz tega je sklepati, da Rusija ne bode nikako strogo nastopila proti Turčiji za osvoboditev kristjanov izpod turškega jarma. Gotovo tudi se bode hotela do zadnjega trenotka nastopiti z siljajo vojno proti Turčiji, kar hoče na svojo korist preprečiti nasadne zapletke na Balkanu in sicer zaradi svojih lastnih vladopol-

